

'Een droom of nachtmerrie? Een fijne oude dag voor iedereen'

door Fatos Ipek-Demir

Onthutst rij ik na een focusgroep met 6 migrantenouderen terug naar huis. Snel naar de Pharos webinar "Oudere migranten, wie is aan zet?". Ik weet wel wie aan zet zou moeten zijn. De focusgroep liet weer zien dat met de 'middelen' die ze hebben, maar vooral niet hebben, veel migrantenouderen organiseren wat in hun vermogen ligt. Ik ben niet geschokt van de gokproblemen of verslavingen van hun kinderen, noch van hun droevige verhalen over de 1^e jaren als importbruid waarbij sommigen het huis niet uitkwamen. Nee, ik ben onthutst als ze vertellen dat ze een ontbijt organiseren waarbij ze maar 1,50 euro als eigen bijdrage vragen en dat ze dat geld niet eens hebben. Met mijn parkeerkosten had ik wel 5 ontbijten kunnen vergoeden! Ik onderdruk mijn tranen op de snelweg, de situatie is prangend. Dat wist ik, maar toch doet het pijn.

"Als een baby niet huilt"

Iedere keer krijg ik het letterlijk en figuurlijk benauwd als ik de verhalen hoor van deze grote groep ouderen die beleidsmakers en onderzoekers mondjesmaat bereiken. Snappen we wel hoe urgent en dringend de situatie voor deze ouderen is? Ik moet denken aan een Turks spreekwoord: "als een baby niet huilt krijgt ze geen speen". Misschien moeten migrantenouderen het Malieveld gaan bestormen. Ook zij hebben gedroomd van een fijne oude dag. Maar getuige hun verhalen zit een grote groep vast in een nachtmerrie.

Migrantenouderen verkeren in ademnood. Geen paniek maar daadkracht

Er zijn diverse sprekers bij het webinar. Het kader wordt toegelicht door Peter Kruithof van VWS. Er zijn grote uitdagingen voor de toekomst. Vraag en aanbod knelt. Een verwijzing naar www.waardigheidentrots.nl. Daar kan je wel 160 (!) sheets vinden die dit alles uitlegt. Hij laat er een paar zien. In alle rust. Ondanks dat ik de feiten heus wel weet, krijg ik het alweer benauwd, ik wind me op. Waarom voel ik geen urgentie bij het Ministerie? Waar zijn de oplossingen? Wie is aan zet vraag ik in de chat. VWS zegt "iedereen". Maar wie is iedereen? En wie leidt iedereen? Gelukkig is daar de hartenkreet van Lucia Lameiro Garcia van het NOOM. "We moeten versnellen, het gaat te langzaam. We zijn dit verschuldigd aan deze generatie". Ze klinkt moe. Hoe vaak zal ze deze boodschap wel niet verteld hebben? Met 1 fte ploetert het NOOM al bijna 15 jaar om verbeteringen te brengen in zorg en welzijn voor migrantenouderen. Jos van Campen zegt het mooi in deze publicatie ¹, we zijn WEIRD. "Western Educated Industrialised Rich Democratic". Er zijn veel "WEIRD"e mensen op dit beleidsterrein. Ik denk aan de ziekenhuis series op Netflix. Als iemand acute ademhalingsproblemen heeft, komt men snel in actie. Zij hebben geen tijd om er te lang over te praten.

"Er is geen vraag" versus "gewoon doen"

De volgende spreker is André Mannak van Zilveren Kruis en hij vertelt dat ze geen vragen horen bij hun aanbieders. Ik denk eerder dat we Oostindisch doof zijn en letterlijk en figuurlijk elkaars taal niet spreken. Dat er zorgorganisaties zijn die wel in de spiegel kijken en in actie komen bewijst Diane Noordink van Carintreggeland. "We vonden onszelf heel wit en zijn met partners aan de slag gegaan, er is een stuurgroep, HRM doet mee en we zijn een expertiseteam voor andere collega's. Pak de

¹ <https://www.pharos.nl/wp-content/uploads/2021/11/online-PHAROS-Migranten-en-dementie.pdf>

kansen die zich voordoen.” Gewoon dus aan de slag gaan om gepaste cultuur sensitieve zorg te bieden omdat je in je regio ziet dat de bevolkingssamenstelling verandert. Hoopvol!

Werkpaarden (ploetersaars) en sierpaarden

Ik ga langs bij alle break out rooms en na afloop kom ik tot de volgende observatie bij de meer dan 100 deelnemers. Er zijn een paar werkpaarden, ploetersaars: mensen die met weinig middelen de zorg voor migrantenouderen proberen te verbeteren door het delen van (ervaringsdeskundige) verhalen. Die als sleutelpersoon, projectleider of adviseur migrantenouderen actief benaderen, bereiken, betrekken en ondersteunen. Die zich dag en nacht druk maken voor migrantenouderen omdat ze niet willen dat hun kinderen datgene meemaken wat zij met hun ouderen meemaken. Die soms zelf niet (meer) betaald kunnen werken en dit dan maar vrijwillig doen. Die blij zijn met een boekenbon, bloemen of een podium waar verhalen (h)erkend worden.

Maar de meeste deelnemers zijn sierpaarden. Professionals die werken vanuit een comfortabele en betaalde positie vanuit een organisatie dat gefinancierd wordt door de overheid. Veelal witte professionals die de opdracht hebben om migrantenouderen te bereiken. En die hiervoor de hulp van de werkpaarden moeten inroepen. Sierpaarden zijn zich niet altijd bewust van hun “WEIRD”e blik en kunnen jarenlang op ongelijkwaardige basis over i.p.v. met migrantenouderen projecten en onderzoeken uitvoeren. Deze publicaties en onderzoeken blijven vaak op planken liggen want ze gaan hup door naar het volgende onderzoek waar het witte systeem financiering voor biedt. En ze worden verdrietig als werkpaarden hier iets van zeggen. Ze bedoelen het goed.

Wie heeft een topconditie voor een lange adem?

Diverse malen wordt er gezegd dat we een lange adem moeten hebben bij dit onderwerp (inclusieve ouderenzorg) en aan een van de sprekers wordt gevraagd hoe zij het volhoudt? “Ik heb een missie voor de stad en een stip aan de horizon, het geeft mij ook energie”. Bij lange adem moet ik denken aan de migrantenouderen. Wie vraagt aan hen hoe ze het volhouden? Je moet werkelijk een topconditie hebben om een lange adem te hebben. Eigenlijk moeten we migrantenouderen per direct helpen voor zij hun laatste adem uitblazen. Ik denk sowieso minder praten en meer doen.

In de chat zie ik een rake opmerking van een onderzoeker: “Laten we leren van de ervaringen van Molukkers en Surinamers; als de eerste generatie wordt verwaarloosd komen 3e generaties zeer agressief terug: zie de treinkapingen, zie de slavernijstrijd. Je kunt de eerste generatie migranten niet verwaarlozen. Dat krijg je als boemerang terug.”

Belangenorganisatie en Kenniscentrum migrantenouderen

Als je blijft doen wat je altijd deed, krijg je wat je altijd kreeg. Voor mijn vader maakt het in ieder geval niks meer uit. Hij heeft na 11 jaar dementie op Wereld Alzheimer dag zijn laatste adem uitgeblazen. Hij was eenzaam na het overlijden van onze moeder. Geen eenzaamheidsproject dat hem heeft bereikt. En nee, hij wilde niet naar het café, noch de moskee. Onze huisarts kwam helaas niet verder dan die adviezen. Een sierpaard eindigt met “we houden al heel veel rekening met diversiteit”. Tja... Vraag de migrantenouderen en hun mantelzorgers maar eens hoe zij dat ervaren? Ik droom van politici en professionals overal in het land die de urgentie en de verantwoordelijkheid voelen en alles in het werk stellen om voor alle ouderen in Nederland een fijne oude dag mogelijk te maken. Die hun nek uitsteken om de vele drempels uit de weg te ruimen. Zodat mijn kinderen niet hoeven mee te maken wat ik heb meegemaakt met mijn ouders. Ik droom van een belangenorganisatie en kenniscentrum voor migrantenouderen. Die met een groot landelijk programma alle urgente thema’s met visie en middelen kan aanpakken. Ik blijf dromen. En ik droom van een fijne oude dag voor iedereen. Daar hebben we elkaar voor nodig. Ik hoop van harte dat we daarbij naast onze hoofden, onze harten en handen naar elkaar blijven openen. Of zijn mijn dromen bedrog? Ik hoop het niet.